

..... számú melléklet a Nemzeti Oktatási Miniszter/.....2019 számú rendelethez

NEMZETI OKTATÁSI MINISZTERIUM

TANTERV

KOMPLEX ÉS INTEGRÁLT TERÁPIÁS TEVÉKENYSÉGEK

TANTÁRGY: FOGLALKOZTATÓ TERÁPIA

Speciális oktatás

Előkészítő osztály- IV. osztály

Súlyos/igen súlyos intellektuális képességzavarral élő és/vagy
halmozottan sérült tanulók számára

**Programa școlară
pentru aria curriculară**

TERAPIE EDUCAȚIONALĂ COMPLEXĂ ȘI INTEGRATĂ

Disciplina TERAPIE OCUPAȚIONALĂ

Învățăământ special

Clasa pregătitoare – clasa a IV-a

Dizabilități intelectuale grave, severe și/sau asociate

2019

Általános ismertető

Foglalkoztató terápia– Speciális, elemi oktatás– Súlyos /igen súlyos intellektuális képességzavarral élő és/vagy halmozottan sérült tanulók számára

A komplex és integrált terápiás tevékenységek a nevelő tanár feladatköréhez tartoznak, és a következő tevékenységeket foglalják magukba: önkiszolgálás fejlesztése, szociális készségek fejlesztése, kognitív fejlesztés, gyakorlati készségek fejlesztése és játékterápia. A fent említett nevelő tanár által megvalósuló tevékenységek kiegészítik, valamint segítik a gyógypedagógus tanár oktató-nevelői tevékenységét. A terápiás órák száma a gyermek egyéni fejlődésének és életkori sajátosságainak megfelelően vannak meghatározva.

A komplex és integrált terápiás tevékenységek tantervét a kompetencia alapú tervezés jellemzi. A tanterv biztosítja az intellektuális képességgal élő tanulók esetében az alapvető önellátási és szociális készségek fejlődését.

A mediált (irányított) tanulási helyzetekben megvalósuló, különböző kompetenciák kialakítását célzó didaktikai tevékenységek végcélja a sikeres társadalmi beilleszkedés.

A tanterv szerkezetileg a következőképpen épül fel:

- Általános ismertető
- Alapkompetenciák
- Sajátos kompetenciák és tanulási tevékenységekre adott példák
- Tanulási tartalmak
- Módszertani javaslatok.

A kompetenciák, a tanulás által szerzett ismeretek, készségek, képességek, és attitűdök együttesét jelentik, melyek lehetővé teszik az egyén számára az adott területen való specifikus problémák vagy általános problémahelyzetek megoldását különféle sajátos helyzetekben.

A specifikus kompetenciák az alapkompetenciákból származnak, ezek egy iskolai ciklus alatt történő formálódását, elsajátítási fázisait jelenítik meg. A specifikus kompetenciák megvalósítása, fejlesztése érdekében a tantervben **tanulási tevékenységekre** adunk példát, melyek a tanulók konkrét tapasztalatára épülnek, és amelyek különféle tanulási kontextusoknak megfelelő didaktikai stratégiákat foglalnak magukba.

A tanulási tartalmat az alapkompetenciák elsajátításához szükséges ismeretek, készségek, képességek együttese alkotja.

A fentnevezett tanterv rugalmas, szabad mozgásteret biztosít a tanárnak a különböző tanítási területek megvalósításában, ezáltal biztosítva, a didaktikai tevékenység személyre

szabottságát. A programban előírt különböző kompetenciák fejlesztése az osztályközösség és az egyén egyéni képességeihez igazodik.

A speciális oktatás didaktikai tevékenységeinek sajátossága a különböző didaktikai játékok és feladatok általi rehabilitáció. A tanterv középpontjában a gyermekre összpontosító aktív és irányított tanulás áll. Ebben a szemléletben a tanulás nem egy passzív folyamat, hanem egy – a tanuló által megtapasztalt- személyes élmény.

Az empirikus (spontán) tanulás, mely az aktuális értelmi fejlődés területén teszi próbára a tanulót, nem bír fejlesztő jelleggel. Jelentős fejlődést azok a rehabilitációs tanítási helyzetek biztosítanak, amelyekben a gyereket körülvevő támogató környezet egy lépéssel éppen az aktuális fejlettségi szint előtt jár. A „legközelebbi fejlődési zóna” olyan sáv, amelyben a gyerek a környezet biztonságos védettségét élvezve próbálgathat, és ez által fejlettebb szinten tud teljesíteni, mint amilyenre egyedül képes lenne. A fejlődés legközelebbi zónájára vonatkozó elmélet szerint a helyesen megtervezett tanulási folyamat mindig kicsivel magasabb rendű feladatokat kell kitűzzön a gyermek számára, mint amit az adott pillanatban önállóan el tud végezni. Ily módon a tanulónak éppen olyan mértékű intellektuális erőfeszítéseket kell tennie, amelyek fejlődésének leghatékonyabb kiváltói és optimális mozgatói.

A pedagógus által irányított és segített terápiás jellegű oktató-nevelő tevékenységben a gyermek mindig nagyobb mentális teljesítményre lesz alkalmas, mint amilyenre önállóan képes lenne. A legközelebbi fejlődési zóna jótékony segítségét használja a pedagógus, aki elfogadja és irányítja diákjainak próbálgatásait, így támogatva, hogy a válaszkérés révén a diákok saját felismerésekhez jussanak.

A komplex és integrált terápiás tevékenységek négy alapvető fejlesztési területre osztható tanterven alapulnak:

- testi fejlődés
- észlelés fejlődése
- értelmi fejlődés
- személyiség fejlődése és szociális készségek fejlődése

A fejlesztési területek céljai és alkotóelemei a tanuló sajátosságainak és iskolázottsági szintjének megfelelően alkalmazandók.

A komplex és integrált terápiás tevékenységek területei:

1. kognitív fejlesztés
 - a gyógypedagógus tanító oktató-nevelő tevékenységét kiegészítő és megerősítő tanulási tevékenységek;
2. gyakorlati készségek fejlesztése (foglalkoztató terápia)
 - a környezeti elvárások és az önellátási szükségletek betöltéséhez szükséges készségek kialakítását célozza (kollázs, gyurma, képeslapok, dekorációk), magába foglalva a zeneterápiát;
3. önkiszolgálási készségek
 - az önálló életvitelhez szükséges készségek kialakítása; személyes higiénia, társadalmilag elfogadott magatartási formák elsajátítása
4. szociális készségek
 - a családi és szociális beilleszkedés elősegítése, viselkedési szabályok elsajátítása, szűkebb és tágabb környezetben való biztonságos tájékozódás (osztályteremben, iskolában, kirándulások, látogatások alkalmával);
5. játékterápia
 - a szociális készségek fejlesztését támogatja, célja a csapatszellem, kommunikációs készség, alkotó készség, felelősségtudat erősítése.

Az intellektuális képességzavarral élő tanulók esetében a saját test ismerete és a külső környezet megtapasztalása elengedhetetlen feltétele az önkiszolgálási- szociális- és alkalmazkodási készségek megfelelő fejlődésének, valamint azon képesség kialakulásának, hogy a világot helyesen megismerje és megértse.

A környezet tudományos megismerése (direkt megtapasztalás, kutatás, megfigyelés) a világ különböző vetületeinek, a gondolkodás, tanulás és érdeklődés általi felismerését eredményezi.

A komplex és integrált terápiás tevékenységi területek által az iskola biztosítja a tapasztalati megismerés tudományos jellegét, az elsajátított ismeretek funkcionális ismeretökké váló alakulását, elősegítve ez által az eredményes alkalmazkodást.

A súlyos intellektuális képességgal élő tanulók által elsajátított tudományos fogalmak alapjául a konkrét, érzékszervek által megtapasztalt tudás szolgál. A megismerés aktív tapasztalati sajátossága segíti a tanulót az olyan összefüggések megértésében, mint szerv és annak működése (fül-hallás, szem-látás), szervezet és környezet kapcsolata.

A megismerési folyamatok strukturálódása egy komplex lépés, amelyet az értelmi fejlődés és az instrumentális tanulás (próba-szerencse tanulás) követ. Az intellektuális képességgal élő gyermek esetében az értelmi fejlesztés eltérő, sajátos jelleget ölt. A szenzomotoros fejlesztés (sajátos gyógypedagógiai tevékenység) által, befolyásolhatjuk a főbb területeket, mint a kommunikáció, értelmi képességek, önellátás, szociális készségek fejlődését.

A szenzomotoros és nagymozgások fejlesztését célzó terápiás tevékenységek elősegítik azon jártasságok, készségek kialakulását, amelyek az értelmi-, a kommunikációs- és a nyelvi képességek fejlődésében, valamint az alapvető matematikai fogalmak gyakorlatba ültetésében kiinduló pontot képeznek. A tér, idő és mennyiség észlelésével kapcsolatos ismeretek elsajátítása a matematikai ismertek megalapozását szolgálják, elősegítik a számfogalom kialakulását, valamint annak a mindennapi életben való helyes használatát (pénzhasználat, tömegközlekedési eszköz helyes kiválasztása).

A tantervi differenciálás a feladatokban, a segítségnyújtásban és az erőforrásokban valósul meg, így a tanulók képesek lesznek:

- érdeklődést kifejteni a saját személyük és a környezetük iránt
- felhasználni érzékelésüket a környezetük felismerésére és megismerésére
- tágítani a konkrét megtapasztalás mezejét
- megérteni ok –okozati összefüggéseket
- gyakorlatba ültetni a tanult ismereteket
- megismerni az egészséges életmód törvényeit
- használni az alapvető mérőeszközöket és mértékegységeket
- kísérletezni a különböző anyagok állapotváltoztatásaival
- tudatosítani a nappal-éjszaka, valamint az évszakok váltakozásait

Az intellektuális képességzavarral élő tanulók fejlesztése esetében számottevő eredmények érhetőek el a mindennapi életbe való alkalmazkodás és a társadalmi beilleszkedés területén.

A tanterv megvalósításához feltétlenül szükséges a nevelő tanár kreativitása, amely az oktatási tartalmak optimális kínálatának megválasztásában, a fejlesztő tevékenység folyamatos értékelésében és korrekciójában jut kifejezésre.

ALAPKOMPETENCIÁK

- 1. A közvetlen környezet megismerése a motoros és pszichomotoros készségek segítségével**
- 2. Alapkészségek kialakítása különböző anyagok, eszközök és technikák segítségével**
- 3. Önálló munkavégzés az iskolai beilleszkedés érdekében**

ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLY

Sajátos kompetenciák és tanulási tevékenységek

1. A közvetlen környezet megismerése a motoros és pszichomotoros készségek segítségével

ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLY
1.1. A közvetlen környezet szenzoriális/tapasztalati felfedezése Gyakorlatok az iskolai környezet tárgyi felfedezésére : - Felfedezésen alapuló játékok a tárgyak felismerésére, megismerésére: Hol van a labda?, Keresd meg az autót!, Elvarázsolt zsákocská! Gyakorlatok a tárgyak fizikai tulajdonságainak felfedezésére az érzékszervek segítségével: - Vizuális diszkriminációs gyakorlatok: Mutasd a léggömböt!, Kérem a virágot!, Vedd el a bögrét! - Auditív diszkriminációs gyakorlatok: Hogy csinál a...?, Mit hallottál ? - Ízlelési diszkriminációs gyakorlatok: Ízleld és találd ki !, Gyümölcssaláta, Milyen ízű? - Szaglási diszkriminációs gyakorlatok: Kellemes/kellemetlen illatok/szagok - Tapintási diszkriminációs gyakorlatok: Tapintsd meg a kisbárány puha bundáját!, Érintsd meg a szűrős kefét!
1.2. A kézügyesség kialakítása és fejlesztése egyszerű gyakorlatok elvégzésével Egyszerű gyakorlatok a finommotorika és a pontos mozgásminták fejlesztésére: - Fűzőgyakorlatok: gyöngyszemek dobozba helyezése - Szívószálak befűttes üvegbe helyezése - Labda kosárba dobása (kis- és nagylabdák) - Víz pohárba való kitöltése - Körjátékok, táncmozdulatok - Befűttes gumik fűzése drótra, fonálra - Puzzle-darabok behelyezése a megfelelő helyre - Integessünk a kendővel!

Foglalkoztató terápia– Speciális, elemi oktatás– Súlyos /igen súlyos intellektuális képességzavarral élő és/vagy halmozottan sérült tanulók számára

- Rázzuk ki a kendőt!
- Gyakorlatok az íróeszközök helyes tartásához (a ceruzafogás kialakítása)
- Bab-, kukorica-, rizsszemek tálkában való összekeverése
- Halászyakorlatok: műanyaghalacsák kihalászása egy vízzel teli edényből
- Különböző formák körvonalainak rajzolása a levegőbe/a padon
- Ajándékok/ruhaneműk ki- és becsomagolása
- Utánzógyakorlatok (különféle gesztusok)
- Gyurmázás, formázás habbal
- Kirakó- és építőjátékokból való építés, puzzle, lego kirakása

2. Alapkészségek kialakítása különböző anyagok, eszközök és technikák segítségével

ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLY	
2.1. A különböző anyagok és munkaeszközök azonosítása és helyes használata	
- Gyakorlatok a különféle munkaeszközök felismerésére (ceruza, színek, ecset, olló) - Gyakorlatok a különféle munkaanyagok felismerésére (gyurma, formázható hab, fényes papír, ragasztó, vízfesték)	
2.2 A különféle munkatechnikák/eljárások gyakorlása egy tevékenység/feladat kivitelezésében:	
Kézműves tevékenységek:	
- Szórakoztató kézügyességfejlesztő gyakorlatok: függőleges- és ferde irányokat, köröket, vonalakat (egyenes, görbe, ferde) utánzó, satírozó gyakorlatok	
Kézimunkázás:	
- Alapvető kézügyességfejlesztő gyakorlatok: papírgyűrítés, tépés, ragasztás - Egyszerű tűrögetés, hajtogatás (pl. zsebkendő) - Gyurma gyakorlatok: gyurmával, formálható habbal - Befőttesüveg, vizes üveg kicsavarása és becsavarása	

Foglalkoztató terápia– Speciális, elemi oktatás– Súlyos /igen súlyos intellektuális képességzavarral élő és/vagy halmozottan sérült tanulók számára

- Ragasztógyakorlatok: képek ragasztása papírra
- Egyszerű vágási gyakorlatok (kontúr nélkül, majd kontúrkövetéssel)
- Egyszerű rajzgyakorlatok, majd rajzolás/festés minta alapján

Kiállítás a munkákból

Zenés, mozgásos tevékenységek :

- Énektanulás ismétlődő tartalommal (refrénnel)
- Ének utánnézéssel, arckifejezéssel
- Mozgásos énekek (pl. „Ujjcsalád”, „Béka-koma”, „Mókuska, mókuska”)

3. Önálló munkavégzés az iskolai beilleszkedés érdekében

ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLY

3.1. A személyi higiéniahoz, munkakörnyezethez szükséges készségek kialakítása és fejlesztése

- Kézmosás, kéztörlés
- Az ajtó kinyitása és becsukása
- A padok letörlése
- Szemeteldobás a szemetesvödörbe
- A tisztálkodási eszközök elrendezésének, használatának gyakorlása

3.2. Az önbizalom fejlesztése a foglalkoztató terápia segítségével

Gyakorlatok a háztartási eszközök használatára (tányérok, edények, evőeszközök, bögrék)

- Gyakorlatok a biztonságos evés/ivás készségeinek kialakítására
- Az élelmiszerek: gyümölcsök, sütemények tányérra helyezése
- Virágöntözés az osztályteremben

A tevékenységek kiértékelése, (ahol lehetséges) önértékelése.

Tartalmak

Tartalmi egységek	Előkészítő osztály
1. A környező világ poliszenzoriális megismerése	Gyakorlatok az észlelések és reprezentációk kialakítására
2. Az alapvető kézmozdulatok és a mozgáskoordináció kialakítása	Kézügyességet / finommotorikát és mozgáspontosságot fejlesztő gyakorlatok
3. Munkamódszerek, anyagok és munkaeszközök	Munkaeszközök Anyagok Tárgyak manipulálása Munkamódszerek
4. Rend- és higiéniai szokások	Személyes higiéniai szokásokat kialakító gyakorlatok
5. Ergoterápiás tevékenységek	Háztartási tevékenységek/feladatok

I. OSZTÁLY

Sajátos kompetenciák és példák tanulási tevékenységekre

Foglalkoztató terápia– Speciális, elemi oktatás– Súlyos /igen súlyos intellektuális képességzavarral élő és/vagy halmozottan sérült tanulók számára

1. A környezet felfedezése a motoros és pszichomotoros képességekkel

I. osztály

1.1. A közvetlen környezet felfedezése az érzékelési modalitások segítségével

Felfedezési és kutatási gyakorlatok az iskolai környezetben található tárgyakra vonatkozóan:

- Tárgyakra vonatkozó felfedező játékok: Hol a labda?, Keresd az autót!, Meglepetés doboz!

Felfedezési gyakorlatok a tárgyak érzékelhető fizikai tulajdonságainak segítségével:

- Vizuális diszkriminációs játékok: Mutasd a lufit!, Add ide a virágot!, Vedd el a bögrét!
- Auditív diszkriminációs játékok: Hogy csinál a ...?, Mi hallatszik?
- Ízlelési diszkriminációs játékok: Ízleld meg és találd ki!, Édes varázslat!, Gyümölcsös kosár
- Szaglási diszkriminációs játékok: Kellemes/kellemetlen szagok
- Tapintási diszkriminációs játékok: Érintsd a szőrmét!, Érintsd a kefé!

Vetélkedők

A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

1.2 Egyszerű feladatok elvégzése sajátos kézmozdulatokkal

Kézügyességet / Finommotorikát és mozgáspontosságot fejlesztő gyakorlatok

Példák tanulási tevékenységekre:

- Gyöngyök dobozba való helyezése
- Szívószálak behelyezése egy befőttesüvegbe
- Egy labda kosárba helyezése
- Egy (nagy – kicsi) labda kifogása
- Víz áttöltése üvegből pohárba
- Körben való mozgás (tánc)
- Gumi gyűrűk helyezése/felfűzése zsinórra/huzalra
- Részek, formák megfelelő helyre illesztése (formaillesztős puzzle)
- Kendőlengetés
- Kendőrázás
- Íróeszközök helyes fogása/tartása
- Különböző szemek (bab, kukorica, rizs) összevegyítése/összekeverése egy dobozban
- Műanyag hal kihalászása egy tál vízből
- Körök és vonalak jelölése a levegőben/padon
- Ajándékok/ruházati cikkek be- és kicsomagolása
- Különböző gesztusok utánzása
- Gyurma és modellező habgyurma dagasztása/meggyúrása
- Kockák/puzzle részek összerakása

Vetélkedők

A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

2. Egyszerű és hasznos kézműves termékek készítése a személyes önállóság növelése érdekében

I. osztály

2.1. A munkaanyagok és munkaeszközök azonosítása a megfelelő használat érdekében

- Gyakorlatok különböző munkaeszközök felismerésére (ceruzák, színes ceruzák, ecset, olló, sablon)
- Gyakorlatok a munkaanyagok felismerésére (gyurma, modellező gyurmahab, színes papír, ragasztó, vízfesték, természetben előforduló tárgyak)

A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

2.2. A munkamódszerek gyakorlása bizonyos feladatok/tevékenységek elvégzéséhez

Gyakorlatok képzőművészeti ábrázoláshoz:

- Grafikus szórakoztató gyakorlatok: firkálás különböző irányokba, körök, vonalak (egyenes, görbe, ferde)

Kézügyességi tevékenységek:

- Alapvető gyakorlatok tépésre/ragasztásra/glacé papír tűrésre
- Papír hajtogatási gyakorlatok
- Gyakorlatok gyurma és gyurmahab modellezéséhez (transzlációs, körkörös, nyomási, mélyítési mozgások a hüvelykujj segítségével)
- Befőttesüveg fedelének és palack dugójának rá- és lecsavarozása
- Gyakorlatok különböző képek papírra ragasztásához
- Kivágási gyakorlatok (kontúr nélkül és kontúrkövetéssel)
- Gyakorlatok a plasztikai kifejezéshez (színezés/festés modell után)

Kiállítások

Tevékenységek a zenei kifejezéshez

- Ismétlődő tartalmú énekek megtanulása
- Gyakorlatok a dalok megfelelő mimikával való társításához
- Zenés játékok, mozgással kombinálva: „Ujjcsalád”, „Békaoma”, „Mókuska, mókuska, „Fújja a szél a fákat”, „Ha jó a kedved”

Vetélkedők

3. Önálló munkavégzés az iskolai beilleszkedés érdekében

I. osztály

3.1 Önálló készségek megjelenése az adott munkaterületen

- kézmosás/kéztörölés
- az iskolapad letörölése
- a szemét kosárba dobása
- személyes dolgok elrendezése
- a munkaeszközök megtisztítása
- a használt anyagok elrendezése
- a tárgyak/munkaeszközök hasznosság szerinti rendezése/elhelyezése

A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

3.2. Önálló munkavégzés során hasznosítja gyakorlati készségeit és erősíti önbizalmát

- Edények / evőeszközök kezelése (tányér, tál, bögre, kanál, kiskanál)
- Biztonságos evési és ivási készségek kialakítása
- Gyümölcsök/sütemények elrendezése a táányéron
- Viráglocsolás az osztályban

A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

Tartalmak

Tartalmi egységek	I.OSZTÁLY
1. A környező világ poliszenzoriális megismerése	Gyakorlatok az észlelések és reprezentációk kialakítására
2. Az alapvető kézmozdulatok és a mozgáskoordináció kialakítása	Finommotorikát és mozgáspontosságot fejlesztő gyakorlatok
3. Munkamódszerek, anyagok és munkaeszközök	Munkaeszközök Anyagok Tárgyak manipulálása Munkamódszerek
4. Rend- és higiéniai szokások	Gyakorlatok az önkiszolgálási készségek fejlesztésére
5. Ergoterápiás tevékenységek	Háztartási tevékenységek/feladatok

II. OSZTÁLY

Sajátos kompetenciák és példák tanulási tevékenységekre

1. A környezet felfedezése a motoros és pszichomotoros képességekkel

II. osztály
1.1. A közvetlen környezet felfedezése az érzékelési modalitások segítségével Felfedezési és kutatási gyakorlatok az iskolai környezetben található tárgyakra vonatkozóan: - Tárgyakra vonatkozó felfedező játékok: Hol a labda?, Keresd az autót!, Meglepetés doboz! Felfedezési gyakorlatok a tárgyak érzékelhető fizikai tulajdonságainak segítségével: - Vizuális diszkriminációs játékok: Mutasd a lufit!, Add ide a virágot!, Vedd el a bögrét! - Auditív diszkriminációs játékok: Hogy csinál a ...?, Mi hallatszik? - Ízlelési diszkriminációs játékok: Ízleld meg és találd ki!, Édes varázslat!, Gyümölcsös kosár - Szaglási diszkriminációs játékok: Kellemes/kellemetlen szagok - Tapintási diszkriminációs játékok: Érintsd a szőrmét!, Érintsd a kezét! Vetélkedők A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)
1.2 Egyszerű feladatok elvégzése sajátos kézmozdulatokkal Kézügyességet/Finommotorikát és mozgáspontosságot fejlesztő gyakorlatok Példák tanulási tevékenységekre: - Gyöngyök dobozba való helyezése - Szívószálak behelyezése egy befőttesüvegbe - Egy labda kosárba helyezése - Egy (nagy – kicsi) labda kifogása - Körben való mozgás (tánc) - Gumi gyűrűk helyezése/felfűzése zsinórra/huzalra - Részek, formák megfelelő helyre illesztése (formaillesztős puzzle) - Kendőlengetés - Kendőrázás - Íróeszközök helyes fogása/tartása - Különböző szemek (bab, kukorica, rizs) összevegyítése/összekeverése egy dobozban - Műanyag hal kihalásztása egy tál vízből - Körök és vonalak jelölése a levegőben/a padon - Ajándékok/ruházati cikkek be- és kicsomagolása - Különböző gesztusok utánzása - Gyurma és modellező habgyurma dagasztása/meggyúrása

Foglalkoztató terápia– Speciális, elemi oktatás– Súlyos /igen súlyos intellektuális képességzavarral élő és/vagy halmozottan sérült tanulók számára

- Kockák /puzzle részek összerakása
Vetélkedők
A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

2. Egy adott munkamódszer gyakorlása, különböző anyagokkal és eszközökkel, a személyes önállóság növelése érdekében

II. osztály
2.1. Megkülönbözteti a munkaanyagokat és munkaeszközöket a megfelelő használat érdekében - Gyakorlatok különböző munkaeszközök felismerésére (ceruzák, színes ceruzák, ecset, olló, sablon) - Gyakorlatok a munkaanyagok felismerésére (gyurma, modellező gyurmahab, színes papír, ragasztó, vízfesték, természetben előforduló tárgyak) A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)
2.2. A munkamódszerek gyakorlása bizonyos feladatok/tevékenységek elvégzéséhez Gyakorlatok képzőművészeti ábrázoláshoz: - Grafikus szórakoztató gyakorlatok: firkálás különböző irányokba, körök, vonalak (egyenes, görbe, ferde) Kézügyességi tevékenységek: - Alapvető gyakorlatok tépésre/ragasztásra/glacé papír tűrésre - Papírhajtogatási gyakorlatok - Gyakorlatok gyurma és gyurmahab modellezéséhez (transzlációs, körkörös, nyomási, mélyítési mozgások a hüvelykujj segítségével) - Befőttesüveg fedelének és palack dugójának rá- és lecsavarozása - Gyakorlatok különböző képek papírra ragasztásához - Kivágási gyakorlatok (kontúr nélkül és kontúrkövetéssel) - Gyakorlatok a plasztikai kifejezéshez (színezés/festés modell után) Kiállítások Tevékenységek a zenei kifejezéshez - Ismétlődő tartalmú énekek megtanulása - Gyakorlatok a dalok megfelelő mimikával való társításához - Zenés játékok, mozgással kombinálva („Ujjcsalád”, „Béka-koma”, „Mókuska, mókuska, „Fújja a szél a fákat”, „Ha jó a kedved”); Vetélkedők

3. Önálló munkavégzés az iskolai beilleszkedés érdekében

Foglalkoztató terápia– Speciális, elemi oktatás– Súlyos /igen súlyos intellektuális képességzavarral élő és/vagy halmozottan sérült tanulók számára

II. osztály

3.1 Önkiszolgáló készségek alkalmazása az adott munkaterületen

- kézmosás/kéztörölés
- az iskolapad letörölése
- a szemét kosárba dobása
- személyes dolgok elrendezése
- a munkaeszközök megtisztítása
- a használt anyagok elrendezése
- a tárgyak/munkaeszközök hasznosság szerinti rendezése/elhelyezése

A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

3.2. Önálló munkavégzés során hasznosítja gyakorlati készségeit és erősíti önbizalmát

- Edények/evőeszközök kezelése (tányér, tál, bögre, kanál, kiskanál)
- Biztonságos evési és ivási készségek kialakítása
- Gyümölcsök/sütemények elrendezése a tányéron
- Viráglocsolás az osztályban

A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

Tartalmak

Tartalmi egységek	II.OSZTÁLY
1. A környező világ poliszenzoriális megismerése	Gyakorlatok az észlelések és reprezentációk kialakítására
2. Az alapvető kézmozdulatok és a mozgáskoordináció kialakítása	Finommotorikát és mozgáspontosságot fejlesztő gyakorlatok
3. Munkamódszerek, anyagok és munkaeszközök	Munkaeszközök Anyagok Tárgyak manipulálása Munkamódszerek
4. Rend- és higiéniai szokások	Gyakorlatok az önkiszolgálási készségek fejlesztésére
5. Ergoterápiás tevékenységek	Háztartási tevékenységek/feladatok

III. OSZTÁLY

Sajátos kompetenciák és példák tanulási tevékenységekre

Foglalkoztató terápia– Speciális, elemi oktatás– Súlyos /igen súlyos intellektuális képességzavarral élő és/vagy halmozottan sérült tanulók számára

1. A közvetlen környezet megismerése a motoros és pszichomotoros készségek segítségével

III. osztály

1.1. A közvetlen környezet felfedezése az érzékelési modalitások segítségével

Felfedezési és kutatási gyakorlatok az iskolai környezetben található tárgyakra vonatkozóan:

- Tárgyakra vonatkozó felfedező játékok: Hol a labda?, Keresd az autót!, Meglepetés doboz!

Felfedezési gyakorlatok a tárgyak érzékelhető fizikai tulajdonságainak segítségével :

- Vizuális diszkriminációs játékok: Mutasd a lufit!, Add ide a virágot!, Vedd el a bögrét!
- Auditív diszkriminációs játékok: Hogy csinál a ...?, Mi hallatszik?
- Ízlelési diszkriminációs játékok: Ízleld meg és találd ki!, Édes varázslat!, Gyümölcsös kosár
- Szaglási diszkriminációs játékok: Kellemes/kellemetlen szagok;
- Tapintási diszkriminációs játékok: Érintsd a szőrmét!, Érintsd a kefé!

Vetélkedők

A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

1.2 Egyszerű feladatok elvégzése sajátos kézmozdulatokkal

Kézügyességet/Finommotorikát és mozgáspontosságot fejlesztő gyakorlatok

Példák tanulási tevékenységekre:

- Gyöngyök dobozba való helyezése
- Szívószálak behelyezése egy befőttesüvegbe
- Egy labda kosárba helyezése
- Egy (nagy – kicsi) labda kifogása
- Víz áttöltése üvegből pohárba
- Körben való mozgás (tánc)
- Gumi gyűrűk helyezése/felfűzése zsinórra/huzalra
- Részek, formák megfelelő helyre illesztése (formaillesztős puzzle)
- Kendőlengetés
- Kendőrázás
- Íróeszközök helyes fogása/tartása
- Különböző szemek (bab, kukorica, rizs) összevegyítése/összekeverése egy dobozban
- Műanyag hal kihalászása egy tál vízből
- Körök és vonalak jelölése a levegőben/a padon
- Ajándékok / ruházati cikkek be- és kicsomagolása
- Különböző gesztusok utánzása
- Gyurma és modellező habgyurma dagasztása/meggyúrása
- Kockák / puzzle részek összerakása

Foglalkoztató terápia– Speciális, elemi oktatás– Súlyos /igen súlyos intellektuális képességzavarral élő és/vagy halmozottan sérült tanulók számára

Vetélkedők

A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

2. Egy adott munkamódszer gyakorlása, különböző anyagokkal és eszközökkel, a személyes önállóság növelése érdekében

III. osztály

2.1. Ismeri a munkaanyagokat és munkaeszközöket a megfelelő használat érdekében

- Gyakorlatok különböző munkaeszközök felismerésére (ceruzák, színes ceruzák, ecset, olló, sablon);
- Gyakorlatok a munkaanyagok felismerésére (gyurma, modellező gyurmahab, színes papír, ragasztó, vízfesték, természetben előforduló tárgyak)

A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

2.2. A munkamódszerek elmélyítése bizonyos feladatok/tevékenységek elvégzéséhez

Gyakorlatok képzőművészeti ábrázoláshoz:

- Grafikus szórakoztató gyakorlatok: firkálás különböző irányokba, körök, vonalak (egyenes, görbe, ferde)

Kézügyességi tevékenységek:

- Alapvető gyakorlatok tépésre/ragasztásra/glacé papír tűrésre
- Papír hajtogatási gyakorlatok
- Gyakorlatok gyurma és gyurmahab modellezéséhez (transzlációs, körkörös, nyomási, mélyítési mozgások a hüvelykujj segítségével)
- Befőttesüveg fedelének és palack dugójának rá- és lecsavarozása
- Gyakorlatok különböző képek papírra ragasztásához
- Kivágási gyakorlatok (kontúr nélkül és kontúrkövetéssel)
- Gyakorlatok a plasztikai kifejezéshez (színezés/festés modell után)

Kiállítások

Tevékenységek a zenei kifejezéshez

- Ismétlődő tartalmú énekek megtanulása
- Gyakorlatok a dalok megfelelő mimikával való társításához
- Zenés játékok, mozgással kombinálva: „Ujjcsalád”, „Békaoma”, „Mókuska, mókuska, „Fújja a szél a fákat”, „Ha jó a kedved”

Vetélkedők

3. Önálló munkavégzés az iskolai alkalmazkodás érdekében

Foglalkoztató terápia– Speciális, elemi oktatás– Súlyos /igen súlyos intellektuális képességzavarral élő és/vagy halmozottan sérült tanulók számára

III. osztály

3.1 Önkiszolgáló készségek megjelenése az adott munkaterületen

- kézmosás/kéztörlés
- az iskolapad letörlése
- a szemét kosárba dobása
- személyes dolgok elrendezése
- a munkaeszközök megtisztítása
- a használt anyagok elrendezése
- a tárgyak/munkaeszközök hasznosság szerinti rendezése/elhelyezése

A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

3.2. Önálló munkavégzés során hasznosítja gyakorlati készségeit és erősíti önbizalmát

- Edények / evőeszközök kezelése (tányér, tál, bögre, kanál, kiskanál)
- Biztonságos evési és ivási készségek kialakítása
- Gyümölcsök/sütemények elrendezése a tányéron
- Viráglocsolás az osztályban

A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

Tartalmak

Tartalmi egységek	III. Osztály
1. A környező világ poliszenzoriális megismerése	Gyakorlatok az észlelések és reprezentációk kialakítására
2. Az alapvető kézmozdulatok és a mozgáskoordináció kialakítása	Finommotorikát és mozgáspontosságot fejlesztő gyakorlatok
3. Munkamódszerek, anyagok és munkaeszközök	Munkaeszközök Anyagok Tárgyak manipulálása Munkamódszerek
4. Rend- és higiéniai szokások	Gyakorlatok az önkiszolgálási készségek fejlesztésére
5. Ergoterápiás tevékenységek	Háztartási tevékenységek/feladatok

IV.

OSZTÁLY

Sajátos kompetenciák és példák tanulási tevékenységekre

1. A környezet felfedezése a motoros és pszichomotoros képességekkel

IV. osztály
1.1. A közvetlen környezet felfedezése az érzékelési modalitások segítségével Felfedezési és kutatási gyakorlatok az iskolai környezetben található tárgyra vonatkozóan: - Tárgyra vonatkozó felfedező játékok: Hol a labda?, Keresd az autót!, Meglepetés doboz! Felfedezési gyakorlatok a tárgyak érzékelhető fizikai tulajdonságainak segítségével: - Vizuális diszkriminációs játékok: Mutasd a lufit!, Add ide a virágot!, Vedd el a bögrét! - Auditív diszkriminációs játékok: Hogy csinál a ...?, Mi hallatszik? - Ízlelési diszkriminációs játékok: Ízeled meg és találd ki!, Édes varázslat!, Gyümölcsös kosár - Szaglási diszkriminációs játékok: Kellemes/kellemetlen szagok - Tapintási diszkriminációs játékok: Érintsd a szőrmét!, Érintsd a kefé! Vetélkedők A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)
1.2. Használja az alapvető kézmozdulatokat az egyszerű tevékenységek elvégzésében Kézügyességet / Finommotorikát és mozgáspontosságot fejlesztő gyakorlatok Példák tanulási tevékenységekre: - Gyöngyök dobozba való helyezése - Szívószálak behelyezése egy befőttesüvegbe - Egy labda kosárba helyezése - Egy (nagy – kicsi) labda kifogása - Víz áttöltése üvegből pohárba - Körben való mozgás (tánc) - Gumi gyűrűk helyezése/felfűzése zsinórra/huzalra - Részek, formák megfelelő helyre illesztése (formaillesztős puzzle) - Kendőlengetés - Kendőrázás - Íróeszközök helyes fogása/tartása - Különböző szemek (bab, kukorica, rizs) összevegyítése/összekeverése egy dobozban - Műanyag hal kihalászása egy tál vízből - Körök és vonalak jelölése a levegőben/a padon - Ajándékok / ruházati cikkek be- és kicsomagolása - Különböző gesztusok utánzása - Gyurma és modellező habgyurma dagasztása/meggyúrása - Kockák / puzzle részek összerakása

Foglalkoztató terápia– Speciális, elemi oktatás– Súlyos /igen súlyos intellektuális képességzavarral élő és/vagy halmozottan sérült tanulók számára

Vetélkedők
A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

2. Egy adott munkamódszer gyakorlása, különböző anyagokkal és eszközökkel, a személyes önállóság növelése érdekében

IV. osztály
2.1. Megkülönbözteti/felismeri a munkaanyagokat és munkaeszközöket a megfelelő használat érdekében - Gyakorlatok különböző munkaeszközök felismerésére (ceruzák, színes ceruzák, ecset, olló, sablon) - Gyakorlatok a munkaanyagok felismerésére (gyurma, modellező gyurmahab, színes papír, ragasztó, vízfesték, természetben előforduló tárgyak) A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)
2.2. A munkamódszerek rögzítése bizonyos feladatok/tevékenységek elvégzéséhez Gyakorlatok képzőművészeti ábrázoláshoz: - Grafikus szórakoztató gyakorlatok: firkálás különböző irányokba, körök, vonalak (egyenes, görbe, ferde) Kézügyességi tevékenységek: - Alapvető gyakorlatok tépésre/ragasztásra/glacé papír tűrésre - Papír hajtogatási gyakorlatok - Gyakorlatok gyurma és gyurmahab modellezéséhez (transzlációs, körkörös, nyomási, mélyítési mozgások a hüvelykujj segítségével) - Befőttesüveg fedelének és palack dugójának rá- és lecsavarozása - Gyakorlatok különböző képek papírra ragasztásához - Kivágási gyakorlatok (kontúr nélkül és kontúrkövetéssel) - Gyakorlatok a plasztikai kifejezéshez (színezés/festés modell után) Kiállítások Tevékenységek a zenei kifejezéshez - Ismétlődő tartalmú énekek megtanulása - Gyakorlatok a dalok megfelelő mimikával való társításához - Zenés játékok, mozgással kombinálva: „Ujjcsalád”, „Béka-koma”, „Mókuska, mókuska, „Fújja a szél a fákat”, „Ha jó a kedved” Vetélkedők

3. Önálló munkavégzés az iskolai alkalmazkodás érdekében

IV. osztály
3.1 Önkiszolgáló készségek megjelenése az adott munkaterületen

Foglalkoztató terápia– Speciális, elemi oktatás– Súlyos /igen súlyos intellektuális képességzavarral élő és/vagy halmozottan sérült tanulók számára

- kézmosás/kéztörlés
- az iskolapad letörlése
- a szemét kosárba dobása
- személyes dolgok elrendezése
- a munkaeszközök megtisztítása
- a használt anyagok elrendezése
- a tárgyak/munkaeszközök hasznosság szerinti rendezése/elhelyezése

A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

3.2. Önálló munkavégzés során hasznosítja gyakorlati készségeit és erősíti önbizalmát

- Edények / evőeszközök kezelése (tányér, tál, bögre, kanál, kiskanál)
- Biztonságos evési és ivási készségek kialakítása
- Gyümölcsök/sütemények elrendezése a tányéron
- Viráglocsolás az osztályban

A tevékenység kiértékelése/önértékelés (ahol lehetséges)

Tartalmak

Tartalmi egységek	IV.OSZTÁLY
1. A környező világ poliszenzoriális megismerése	Gyakorlatok az észlelések és reprezentációk kialakítására
2. Az alapvető kézmozdulatok és a mozgáskoordináció kialakítása	Finommotorikát és mozgáspontosságot fejlesztő gyakorlatok
3. Munkamódszerek, anyagok és munkaeszközök	Munkaeszközök Anyagok Tárgyak manipulálása Munkamódszerek
4. Rend- és higiéniai szokások	Gyakorlatok az önkiszolgálási készségek/képességek fejlesztésére
5. Ergoterápiás tevékenységek	Foglalkoztatási jellegű háztartási tevékenységek/feladatok

Módszertani javaslatok

A foglalkoztató terápia olyan készségek kialakításához és fenntartásához járul hozzá, melyek elősegítik az intellektuális képességzavarral élő tanulók önállóságát a mindennapi életben és megkönnyítik a társadalmi és szakmai beilleszkedésüket (bizonyos határokon belül). Az Amerikai Foglalkoztató Terápia Szövetség (AOTA) szerint, a foglalkoztató terápia nem csak az egészségi állapot javítására és az egyének jólétére összpontosít, hanem azt is figyelemmel követi, hogyan befolyásolják a lelki, társadalmi és környezeti tényezők az egyének fejlődését és teljesítőképességét.

A foglalkoztató terápia számos támogató technikai, módszertani szemponton alapul, segítséget nyújtva a diákoknak a felmerülő fizikai és/vagy lelki nehézségek leküzdésében és megoldásában. A felhasznált módszerek és technikák különös hangsúlyt fektetnek a koordinációra és a képességekre, céljuk a kognitív, szenzomotoros illetve társadalmi szférához tartozó képességek fejlesztése.

A foglalkoztató terápia keretében zajló tevékenységek lehetnek szabadidős (rekreációs) tevékenységek (a játék), valamint a munkához és a mindennapi élethez kapcsolódó tevékenységek. A foglalkozások legyenek érdekesek, motiválóak, rugalmasak, változatosak, fokozatos jellegűek, nyújtsanak biztonságot a diákoknak és a tanulók számára megvalósíthatóak legyenek. Ajánlatos a tevékenységeket játékos feladatok/gyakorlatok formájában megszervezni (tárgyak manipulálása, építő játékok mozgásos játékok, stb.) elősegítve ezáltal a tanulók harmonikus fejlődését.

Az intellektuális képességzavarral élő tanulók esetében a foglalkoztató terápia fontos szerepet játszik abban, hogy a tanulók elérjék saját fejlődési potenciáljuk maximumát.

FELHASZNÁLT IRODALOM :

- Asociația RENINCO România, (2002), *Curriculum pentru copii cu deficiențe (dizabilități) severe și profunde*;
- Asociația RENINCO România, (1998), *Educația integrată a copiilor cu handicap*;
- Asociația RENINCO România, (2000) *Ghid de predare-învățare pentru copiii cu CES*;
- Ausubel, P.D., (1986) *Învățarea în școală*, E.D.P., București;
- Gherguț, A., (2013), *Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice*, Ed. Polirom, București;
- Leaf, R., McEachin, J., (2011), *Ghid de terapie ABA*, partea a II-a Programe de Lucru, București, Editura Frontiera;
- Neamțu, C., (2003). *Devianța Școlară- Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor*, Editura Polirom, Iași;
- Radu, Gh., (coord.), (1999), *Introducere în psihopedagogia școlarilor cu handicap*, București, Editura Pro Humanitate;
- Păunescu, C., Mușu, I., (1990), *Recuperarea medico-pedagogică a copilului handicapat mintal*, Ed. Medicală, București;
- *** (2008), *** Programa de terapie educațională complexă și integrată pentru elevii cu dizabilități severe, profunde și/sau asociate*, nr. 5234/2008;
- *** (2014), *ABILITAREA CURRICULARĂ A CADRELOR DIDACTICE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR PENTRU CLASA PREGĂTITOARE* -Program de formare continuă pentru cadrele didactice din învățământul primar, Ministerul Educației Naționale, Universitatea din

Foglalkoztató terápia– Speciális, elemi oktatás– Súlyos /igen súlyos intellektuális képességzavarral élő és/vagy halmazottan sérült tanulók számára

București - Departamentul de Formare a Profesorilor și SOFTWIN SRL, CCD Argeș, Brașov, Brăila, București, Caraș-Severin, Cluj, Dolj, Iași.

Grupul de lucru

Liana Maria MITRAN, coordonator Ministerul Educației Naționale
Vasilica COMIȘEL, coordonator Inspectoratul Școlar Județean Prahova

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Chițan Silvea	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 2 Ploiești
Marinescu Tatiana	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 2 Ploiești
Gociu Claudia	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 1 Ploiești

Fordította:

Név	Intézmény neve
Csernik – Vass Kármén	2-es Számú Inkluzív Oktatási Központ, Marosvásárhely
Lukács Timea	2-es Számú Inkluzív Oktatási Központ, Marosvásárhely
Dobos Sára	2-es Számú Inkluzív Oktatási Központ, Marosvásárhely
Szász Réka	2-es Számú Inkluzív Oktatási Központ, Marosvásárhely